

Geliş Tarihi: 3.11.2021 Kabul Tarihi: 25.11.2021 Entry Date: 3.11.2021 Accepted: 25.11.2021
Bu makaleyi alıntılar için/ To cite: KÜÇÜKBASMACI, Gülten (2021). “Bir Kent İmgesi Oluşturma Örneği”, *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, S.7, s. 1-24.

BİR KENT İMGESİ OLUŞTURMA ÖRNEĞİ: İHSAN OZANOĞLU

An Example of Urban Image Creation: İhsan Ozanoğlu

Gülten KÜÇÜKBASMACI*

Öz

Küreselleşmeyle birlikte şehirler kendilerine has kimliklerini yitirmeye, birbirine benzer görüntüler olarak tek tipleşmeye başlamıştır. Bu süreçle birlikte dünyadaki kültür, turizm ve kültür ekonomisi gibi bağlamlar dikkatleri şehirlere yöneltmiştir. Geleneğe yönelerek şehirlerin farklı yanlarını ortaya çıkarma, böylece şehirleri çekim noktası hâline getirme hedeflenmiştir. Bu hedefi gerçekleştirirken “marka kent”, “kent kimliği”, “kent imgesi” gibi kavramlardan faydalandığı görülmektedir. Şehirlerin kimlikleri, yüzyıllar içinde biriken kültürel belleğindeki unsurlardan faydalanarak şekillenir. Bu unsurlar hatırlanabilir imgelere şehri temsil eder. İmgeler şehirlerin farklı, özgün yanlarını ortaya koyar. Kastamonu zengin bir kültürel belleğe sahip, bu belleğinden faydalanarak şehri temsil eden imgeleri oluşmuş ve oluşmakta olan bir şehirdir. Kastamonu’nun imgesi olabilecek bir unsur da İhsan Ozanoğlu’dur. Ozanoğlu’nun Kastamonu kültür belleği açısından önemli tarafını âşıklığı, halkbilimi derlemeleri, Çanakkale türküsünün oluşturduğu söylenebilir.

Bu makalede İhsan Ozanoğlu, Kastamonu’nun imgesi olarak ele alınmıştır. İhsan Ozanoğlu imgesinin “oluşum” ve “yaratma” süreçleri üzerinde durularak “yararlanma/değerlendirme” süreciyle ilgili önerilerde bulunulmuştur. “İhsan Ozanoğlu”nun âşıklık geleneği, anlatı geleneği, müzik geleneği ile Kastamonu kültürel belleğinin hatırlanması ve aktarılmasında bir imge olarak işlevsel olduğu görülmüştür. İmgeler aynı zamanda ekonomik bir değere de sahiptir. Ozanoğlu, Kastamonu’yu çağrıştıran bir imge olarak şehrin tanıtımında ve ekonomik bir gelir elde etmede fayda sağlayacaktır. İhsan Ozanoğlu’nun, mekânlara adı verilerek, eserleri yayımlanarak, bilimsel etkinlikler ve anma etkinlikleri düzenlenerek, yazılı ve sosyal medya araçlarıyla güncel tutularak Kastamonu’nun imgesi olma sürecine girdiği görülmektedir. Bu süreçte yerel yöneticilerin, şehrin aydınlarının, Ozanoğlu ailesinin ve akademik çalışmaların etkili olduğu söylenebilir. Kastamonu birçok imge üretebilecek kültürel belleğe sahiptir. “İhsan Ozanoğlu” adı imge olarak diğer imgelerle birlikte Kastamonu şehir kimliğinin güçlenmesinde etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Bellek, Kent İmgesi, Kastamonu, İhsan Ozanoğlu.

Abstract

With globalization, cities have begun to lose their unique identities and become uniform by taking similar forms. With this process, contexts such as culture, tourism, and cultural economy have caused the attention to be directed to cities. It has been aimed to reveal the different aspects of cities by turning to tradition, thus making cities a point of attraction. While achieving this aim, it is seen that concepts such as "brand city", "urban identity", and "urban image" are used. The identities of cities are shaped through the use of the elements in their cultural memory accumulated over the centuries. These elements turn into memorable images and represent the

* Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, kgucukbasmaci@kastamonu.edu.tr. ORCID: 0000-0002-1715-7843.

city. Images reveal the different and original aspects of cities. Kastamonu is a city with a rich cultural memory, and it has created or been creating images representing the city by making use of this memory. Another element that can be the image of Kastamonu is İhsan Ozanoğlu. What makes Ozanoğlu important for the cultural memory of Kastamonu is his being a bard, is folklore collections, and his Çanakale folk song.

In this article, İhsan Ozanoğlu is considered as the image of Kastamonu. Through the emphasis on the "formation" and "creation" processes of image of İhsan Ozanoğlu, recommendations regarding the "utilization/evaluation" process have been made. It is seen that "İhsan Ozanoğlu" is functional as an image in preserving and conveying the bardism, narrative, and music traditions and the cultural memory of Kastamonu. Images also have an economic value. Ozanoğlu, as an image reminiscent of Kastamonu, will be beneficial in the promotion of the city and in generating revenue for the city. It is seen that İhsan Ozanoğlu is gradually becoming the image of Kastamonu as some places are named after him, his works are published, scientific events are organized to commemorate him, and his name is kept alive through written and social media tools. It can be said that local administrators, intellectuals living in the city, Ozanoğlu family, and academic studies are influential in this process. Kastamonu has a cultural memory repertoire that can produce many images. As an image, the name "İhsan Ozanoğlu" will be effective in strengthening the urban identity of Kastamonu along with other images.

Keywords: Cultural Memory, Urban Image, Kastamonu, İhsan Ozanoğlu.

Giriş

Şehirlerin kendine has kimlikleri vardır veya şehrin kendine has kimlik kazanıp diğerleri arasında öne çıkması istenir. Bir şehri diğerlerinden ayırt eden özellikler olarak tanımlanabilecek "kent kimliği"ni, "toplumsal bellek" ve "kültürel bellek" kavramları ile birlikte düşünmek gerekir. Toplumsal bellek, "zaman ve mekânla sınırlı bir gruba ait" bir bellek (Halbwachsh, 2019); kültürel bellek, dil ve iletişim belleği, nesnelere belleği ve taklit belleği (mimetik bellek) ile de ilişkili olan ve "bir grup içinde anlamlı olarak kabul edilen şeylerle özdeş" (Assmann, 2001: 25-28) bir bellek olarak tanımlanır. Toplumsal bellek daha çok anı mekânları gibi şehrin görünen yüzüne yönelirken, kültürel bellek bunların yanında somut olmayan unsurlara da yönelir. Kültürel bellekte gelenekler, danslar, oyunlar, müzikler, resimler, yiyecekler-içecekler, mekânlar-alanlar, geleneksel giysiler, takılar ve benzeri şeyler törensel biçimlere dâhil olur (Assmann, 2001: 26, 62). Tüm bu unsurlarla kültürel bellek, zamanda devamlılığı sağlayarak nesiller arasında köprü kurar (İlhan, 2018: 179). Kent kimliği oluşurken/oluşturulurken şehrin yüzyıllar içinde oluşan toplumsal ve kültürel belleğinden faydalanılır. Şehrin belleğindeki unsurlar hatırlanabilir imgelere dönüştürülerek bu imge ile şehrin temsili hedeflenir.

Kent imgesi, kentin görülmesiyle elde edilen zihinsel bir sürece; kent kimliği ise kentin kişilere gösterdiği sosyal, kültürel ve mekânsal öyküye işaret etmektedir (Deniz Topçu, 2011: 1052). Bir kente ait imgeleri M. Öcal Oğuz (2002: 59) "...seçilmiş, meşhurlaşmış, işlenmiş ve üzerinde uzlaşmış kültürel verimler" olarak tanımlar. Kentlerin imgeleri üzerine yapılan çalışmalarda hareket noktasının yerel, ulusal, bölgesel veya uluslararası seviyede tanınmış, meşhurlaşmış unsurlar olduğu görülmektedir. Kastamonu'nun sarımsağı, çekme helvası,

pastırması, kel simidi, etli ekmeği, pirinci, siyezi coğrafi işaret¹ de alan ve giderek tanınırlığı artan ürünlerindedir. Bunun yanında “Şeyh Şaban-ı Veli”,² “İstiklal Yolu”, “İlgaz Dağı”, “Valla Kanyonu”, “Şerife Bacı”, “Oğuz Atay”, “Kasaba Camii”, “taş baskı”, “Sepetçioglu” halk dansı Kastamonu’nun bir markası hâline gelebilecek, yerelden ulusala, ulusaldan dünyaya açılmak için bir imge olarak öne çıkarılabilecek meşhurlarındandır. Kent belleği “özgün içerikler bileşkesini ifade eder” (Özdemir, 2017: 50). Kastamonu birçok imge üretebilecek bir belleğe sahiptir. Bazı imgeler kentleri ve ülkeleri “marka” haline getirdiğinden “Kentlerin kimliği, belirginleştirilen, vurgulanan, öne çıkarılan, ekonomik değere, markaya dönüştürülen imgelerinden hareketle oluşturulmaktadır” (Özdemir, 2012: 215). Şehrin imgelerle görünür/hatırlanır hâle gelmesini istemenin ardında büyük oranda ekonomik beklentilerin yattığı söylenebilir.³ Şehirler kültürel belleklerinden faydalanarak farklı ve özgün ekonomik değeri olan imgeler üretmektedir.⁴ İmgeler bir taraftan kültürel bellekten hareketle oluşturulurken diğer taraftan kültürel belleğin sürekliliğini sağlayarak toplumsal işlev görür. Bu sebeple şehrin imgeleri kültür ekonomisine katkısının yanında kültürün sürekliliğini sağlamaya da dönüktür. Kastamonu kent kimliği tüm bunlarla birlikte düşünülerek güçlendirilmelidir.

Makalede “imge”, kent imgesi bağlamında ve kent imgesi de “doğal, tarihi ve kültürel kent belleğinden beslenilerek tasarlanan yeni somut ya da soyut yaratmalar/görüntüler” (Özdemir, 2012: 125) anlamında kullanılmıştır. Nebi Özdemir, kültürel imgenin “daha çok tarihi miras, yer altı ve üstü zenginlikleri, tarım ve hayvancılık alanı, özellikle de kültürel mirasla ilgili” olduğunu, bu kapsamda danstan müziğe, yemekten el sanatına, edebiyattan mimariye, anlatım-gösterim geleneklerine kadar geniş bir alanın imge olarak değerlendirilebileceğini söyler ve zirve şahsiyetleri de kültürel imge kapsamında sayar (2012: 134).

“Kentler ve İmgeler” adlı çalışmada Oğuz, kent imgelerinin “oluşum+yayıma+yararlanma” olmak üzere üç aşamada incelenebileceğini (Oğuz ve Özkan, 2004: 4); Özdemir de (2012: 217) kentsel imge araştırmalarının “kültürel belleğin oluşturulması-imgelerin yaratılması- imgelerin değerlendirilmesi” aşamalarından oluştuğunu söyler. Bu makalede “İhsan Ozanoğlu” Kastamonu’nun bir imgesi olarak ele alınmış, özellikle “oluşum” ve “yaratma” süreci üzerinde durularak “yararlanma/değerlendirme” süreciyle ilgili hayatı temelinde önerilerde bulunulmuştur.

¹ Kastamonu’nun coğrafi işaretli ürünleri için bakılabilir: (URL-1).

² Şeyh Şaban-ı Veli’nin Kastamonu’nun bir imgesi olduğu üzerinde daha önce durulmuştur: (Kırmızı, 2015).

³ Kültür ekonomisi Nebi Özdemir’in *Kültür Ekonomisi ve Yönetimi* (2012) adlı çalışmasında çeşitli yönleriyle ele alınmıştır.

⁴ Şehirler ve imgeleri için bakılabilir: (Oğuz ve Özkan, 2004; Oğuz vd, 2006).

1. İhsan Ozanoğlu

Kentin tanınmasını sağlamanın yollarından biri kimlik oluşturma veya kentin var olan kimliğini öne çıkarmadır. Bu da bir kentin diğerlerinden farklı yanlarının görünür hâle getirilmesiyle mümkündür. Bir kentin diğerlerinden farkının ortaya çıktığı bir alan da o kentin yetiştirdiği örnek şahsiyetlerdir. Bu örnek şahsiyetler -Mevlana örneğinde görüldüğü üzere- kendiliğinden kentin imgesi durumuna gelebildiği gibi kent için imge oluştururken bu örnek şahsiyetlerden de faydalanılabilir. Kastamonu için son dönem örnek şahsiyetlerinden biri İhsan Ozanoğlu'dur. Kevin Lynch, kent imgesini kentlerin görünümü ve şehir planlaması açısından ele aldığı eserinde bir çevre imgesinin “kimlik, yapı ve anlam” olmak üzere üç bileşene ayrılabilceğini söyler (2020: 8-9). Onun çevre imgesi hakkında belirlediği bu bileşenlerin kültürel imgeler için de geçerli olduğunu söyleyebiliriz. Bir imge diğer imgelerden farklı olmalı ve böylece ayırt edilebilmeli, imgenin uygulama veya duygusal açıdan bir anlamı olmalıdır. İmgelerin temsil ettiği şehir ve şehir insanıyla bağ kurması gerekir. İhsan Ozanoğlu'nun Kastamonu belleğinde tuttuğu yeri görmek ve Kastamonu'nun imgesi olabilme gücünün, temsil ettiği şehir ve şehir insanıyla bağının anlaşılabilmesi için öncelikle hayatı, kişiliğinin çeşitli yönleri ve çalışmalarından bahsetmek yerinde olacaktır.

İhsan Ozanoğlu 1907'de⁵ Kastamonu'nun Honsalar mahallesinde doğmuş, 13 Şubat 1981'de vefat etmiştir. Ailesinin kökleri Moğol istilasıyla Anadolu'ya göçen Türkistanlı bir aileye dayanır. Aile önce Erzincan'ın Kemah ilçesine, oradan da Kastamonu'nun Duruçay köyüne yerleşmiştir. Babası Şabaniyye Dergâhı zâkirbaşı Ahmet; annesi Hafız Emine Hanım'dır. Nasrullah İbtidâi Mektebini, Darülhilafe Medresesini ve 1928'de de İstanbul Öğretmen Okulunu bitirmiş; devrin âlim ve hocalarından dersler alarak kendisini yetiştirmiştir. Arapça, Farsça bilen Ozanoğlu'nun Fransızca ve Ermenice bildiği de kayıtlarda geçmektedir. Kûfî, reyhanî, sülüs, nesih ve talik gibi yazı üsluplarını öğrenmiştir. Çok yönlü bir şahsiyet olan İhsan Ozanoğlu'nun meslek hayatı öğretmenlik ve kütüphane müdürlüğü ile geçmiştir. Öğretmen Okulunu bitiren Ozanoğlu, yeni yazı öğretme yetkisi de almış, 1929'da ilkokul öğretmeni olarak göreve başlamış ve 1946'dan 1963'te emekli oluncaya kadar da Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü görevini yürütmüştür. İhsan Ozanoğlu'nun bir yönü din adamlığıdır. Ahmet Asım Efendi'den icazetname almış; tefsir, hadis ve fıkıh dersleri vermiştir.⁶ *Kur'an Rehberi*, *Kur'an-ı Kerim'e Etnografik Sözlük*, *Kur'an Tefsiri*, *Ulu Türk*

⁵ Ozanoğlu'nun doğum tarihinin 1905 ya da 1907 olduğu konusunda iki farklı görüş vardır (Güngör 1944, 5; Nasrattınoğlu, 1995: 51; Ozanoğlu, 2001: 335).

⁶ Hayatı ile ilgili bilgiler için bakınız: (Güngör, 1944: 5-6; Karataş, 2018; Ozanoğlu, 2001: 335-336).

Bilgini İmam-ı Azam gibi eserleri de bulunmaktadır. Ozanoğlu'nun eserlerinin çeşitliliği içinde piyesler de vardır.

Dönemin gelişmeleriyle yakından ilgilenen İhsan Ozanoğlu Kastamonu Halkevi teşkilatına dâhil olarak 1940'ta Temsil Şubesi Üyesi olmuş; 1944'te Güzel Sanatlar Şubesi Başkanlığını üstlenmiş; 1946'da Kütüphane ve Yayın Şubesinde görev almıştır. Ozanoğlu bu görevleri dolayısıyla Kastamonu merkez ve ilçelerinde Halkevlerinin kuruluş felsefesi ve ruhuna uygun gezi, konser, balo gibi çalışmalar yürütmüştür (Yılmaz, 2009: 201).

Ozanoğlu 1925'ten sonra Doğrusöz, Açıksöz, Birlik, Yeni Birlik gazetelerinde, Yeni Kastamonu, Yeni Görüş, Kopuz dergilerinde yazı ve şiirlerini yayımlamaya başlamış "Çeçen", "Âşık", "Âşıkoglu" ve sonra da "İ. Ozanoğlu" imzasını kullanmıştır (Güngör, 1942c: 2; Güngör, 1944: 6). Ozanoğlu, Kastamonu yerel tarihi ile ilgili araştırmalar yaparak *Kastamonu'nun Yetiştirdiği Meşhur Adamlar* başlığıyla bir seri hazırlamıştır. Bu seride *Plevne Kahramanı Sadık Paşa, Andelebî, Ketenoglu, Ak-Kaftan, Büyük Haydar, Candaroglu İsmail Bey, Latifî, Bedii, Turabî* yer almaktadır. Bunun dışında; *Şaban-ı Veli, Hayat-Sanati ve Külliyesi* (1966); *Büyük Veli Benli Sultan, Müfessir Alaaddin, Ömer Fuadi, Pîrî Paşa ve Evkafi, Candarogulları: İsfendiyar Bey* adıyla eserleri de bulunmaktadır.

İhsan Ozanoğlu'nun ilgi alanlarından birini de musikiyle ilgisi oluşturur. Koşma ve semai tarzını annesinden öğrenmiştir (Ozanoğlu, 2001: 335). Halk müziği ve dinî musiki bilgilerini annesinden başka isimlerle de geliştirmiştir. Keman, ud, tambur, mandolin, gitar çalmayı bilir. Serkis ustadan keman, Necmeddin Rıfat'tan ud dersleri almıştır. Neyzen Ali Dede, Neyzen Emin Dede, Karakadioğlu Rıfat Efendi, Kemal İlerici diğer üstatlarıdır (Güngör, 1942a: 4; Güngör, 1942b: 2). Kastamonu dinî musikinin ön planda olduğu merkezlerden biridir. Aldığı müzik eğitimi ve yaşadığı çevre ile birlikte Ozanoğlu'nun belleğine pek çok dini musiki örneği yerleşmiştir. Bağlama ile on iki yaşında tanıştığı söylenen Ozanoğlu'nun saz ustası Âşık Hasan'dır (Ozanoğlu, 1940: Önsöz). Saz çalmada çok başarılı olan Ozanoğlu'nun sazı, Hicran Karataş'ın Nail Tan'la yaptığı bir mülakata göre Tekeli Kardeşler tarafından yapılmıştır. Bu saz bugün Ankara Etnografya Müzesi'ndedir (Karataş, 2018). Ozanoğlu ayrıca keman, ud, tambur ve gitar çalmayı da iyi derecede bilmektedir (Ozanoğlu, 2001: 335).

Ozanoğlu'nun Kastamonu kültür belleği açısından bir diğer önemli tarafını halkbilimi derlemelerinin oluşturduğu söylenebilir. Ozanoğlu'nun derlemeciliği, halkbilimi disiplininin

her şubelerini kapsayacak kadar geniştir.⁷ Kendi ifadesine göre 1920'lerin ortalarından itibaren derleme yapmıştır. Ozanoğlu derlemelerini tasnif ederken bazı ana ve alt başlıklar kullanmıştır: *Kastamonu Kültür ve Folkloru*; *Halk Edebiyatı*; *Kastamonu Halkiyat ve Harsiyatı*; *Kastamonu Müzesi Arşivi*; *Folklorik Bakımdan Açıklamalar* kullandığı üst başlıklardır. Ozanoğlu derlemelerinin çok azını bastırabilmiştir. Bir kısmını daktilo etmiştir. Büyük bir kısmı da el yazması etütler halinde bulunmaktadır.

Ozanoğlu'nun 1958'deki bir çalışmasının önsözünde geçen;

“Yerli sanatların bilinmesi, bu sanatçıların tanınması, halkın kullandığı el sanatı eşyaları, ata yadigârlarının muhafazası bu alanda yapılacak incelemelerle tespit edilebilecek ve verimli olacaktır. Bunun için müzeler, konaklar, sanatkâr ve imalatçıların atölyelerinden başlanarak köylere kadar taranmalıdır. Merkez ilçeden başlanarak Tosya, Taşköprü, İnebolu, Araç, Daday, Küre, Devrekâni ve diğer ilçelerde devam ettirilmelidir (Giriş).”

cümlesi onun Kastamonu özelinde bir kültür envanteri oluşturma gayreti içinde olduğunu gösterir.

Ozanoğlu Ankara Devlet Konservatuarının derleme çalışmalarında kaynak kişi olarak da görülür. 1948'deki derlemelerde Ozanoğlu'ndan anonim ve âşık tarzında kayıtlar yapılmıştır. 1973 ve 1974 tarihindeki TRT derlemelerinde de İhsan Ozanoğlu'ndan kayıt alınmıştır (Şenel, 2009: 99, 103). Nail Tan 1975'te, Millî Folklor Araştırma Dairesi Arşivine kendisinden 325 kadar türkü derletmiştir (2009: 71). Ozanoğlu, kaynaklık ettiği Çanakkale Türküsü ile özdeşleşmiştir.

Halk şiiri ve divan şiiri tarzında şiirler yazan Ozanoğlu'nun “Divan” adıyla mürettep bir divanı vardır. Sone tarzının da arasında bulunduğu yeni şiir tarzında da şiirler yazmıştır (Ata Yıldız, 2009: 18). Âşık tarzı şiirlerini ise “Âşık Sazı Tel: I-II-III” (Ozanoğlu, 1923-1973) adlı bir eserde toplamıştır.

İhsan Ozanoğlu'nun öne çıkarılan en önemli özelliği ise âşıklığıdır. *Âşık İhsan Ozanoğlu* olarak anılmaktadır. Dedesi Âşık Mehmet'tir. Ayrıca babasının ve annesinin de bu kültüre vakıf olmaları hasebiyle İhsan Ozanoğlu, hem aile hem de çevre itibarıyla âşıklık geleneğinin içinde yetişmiştir. Sazı Âşık Hasan'dan öğrenen Ozanoğlu, irticalen söyleme yeteneğine sahiptir. Ozanoğlu'nun karşılaştığı âşıklar arasında Erzurumlu Emrah'ın oğlu Âşık Nihânî, Yorgansız Hakkı, Firkâni, Haykurî, Âşık Yahya, Cevlânî, Müdâmî sayılmaktadır. 1940'lı yıllarda Kastamonu'da bulunan Âşık Veysel de karşılaştığı âşiklardandır (Tan, 1985: 104).⁸ Ozanoğlu, 1942'de Kastamonu Halk Evinde, Behçet Kemal Çağlar'ın yönettiği âşıklar

⁷ Elif Değer (2020) İhsan Ozanoğlu'nun halkbilimi alanındaki eserleri üzerine açıklamalı bir bibliyografya çalışması yapmıştır.

⁸ Bu atışmanın metni Eyüp Akman'ın “Kastamonu'da Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı” (2018: 281-283) adlı çalışmasında yer almaktadır.

toplantısında “Usta Şair” ilan edilmiş; 1975’te Konya’da düzenlenen “X. Türkiye Âşıklar Bayramı”na katılmış, burada “Âşıklar Babası” ve “En Usta Halk Ozanı” seçilmiş, aynı zamanda jüri başkanlığı yapmıştır (Tan, 1985: 104). Ozanoğlu, *Âşık Edebiyatı* (1940) adıyla bir eser de kaleme almıştır. Bu eserinde yazar Kastamonu’yu “Âşıklar Kâbesi” olarak nitelendirmiştir (Ozanoğlu, 1940: Önsöz).

Ozanoğlu, tertip ettiği şiir mecmuaları ve cönklerle geleneksel kâtiplik mesleğinin de son halkası olarak görülmektedir (Eliaçık, 2009: 146). İhsan Ozanoğlu’nun yazdığı kitap ve risalelerin bir kısmı basılabilmıştır. Diğerleri Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi, Ankara Etnografya Müzesi, Millî Kütüphane, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü gibi çeşitli kurumların arşivlerindedir (Değer, 2020).

2. İhsan Ozanoğlu’nun Kastamonu İmgesi Oluşum Süreci

Küreselleşmeyle birlikte şehirlerin kendine has kimliklerini yitirerek birbirine benzer görüntüler alması, kâr ve tüketim alanı olarak görülmesi gibi sebepler kent kimliğine ait yerel değerlerden uzaklaşmaya, bu değerlerin kaybına yol açmıştır. Bu durum sadece şehirlerin dış görünüşünde değil toplumsal yaşam biçiminde de görülmüştür (Kiper, 2004). Bunun yanında Türkiye’de 1990’lı yılların sonlarına doğru ve devamında şehirlerdeki hızlı büyüme, dünyadaki kültür ve turizm yaklaşımları gibi sebepler dikkatleri şehirlere çekmiştir. Şehirlerin sağlıklı gelişebilmesi için şehir plancıların, özellikle kültür ekonomisi bağlamında yerel yönetimlerin şehirlerin tarihi ve kültürel mirasına yöneldikleri görülmektedir. Bir şehrin büyürken bu büyümenin sağlıklı olabilmesinin ön koşulu olarak tarihi-kültürel mirasın korunarak yaşatılması ve çağdaş yaşam şartlarıyla uyumlu olarak geliştirilmesi önemli olarak görülmüş ve buna yönelik uygulamalara gidilmiştir (Kiper, 2004). Kültür çağı kabul edilen 21. asırda aynı zamanda kültürler arası rekabet de şiddetlenmiş; bunun neticesinde de gelişmiş devletler kültüre yatırım yapmaya başlamıştır (Özdemir, 2012: 121). Türkiye de *Turizm Stratejisi Eylem Planı 2023*’te (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007: 21) dikkat çekilen “kentsel ölçekte markalaşma” stratejisinde “zengin kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerimizin markalaştırılarak, turistler için bir çekim noktası haline getirilmesi”ni hedeflemektedir. Hedefe ulaşmak için belirlenen adımlar arasında “yerel halkın soyut ve somut kültürel mirasın değeri ve korunması konusunda bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.” ve “Şehirlerimizin zengin kültürel mirasını vurgulayan ulusal, uluslararası düzeyde tanıtım ve pazarlama yapılması sağlanacaktır.” maddeleri yer almaktadır. Söz konusu eylem planında her ne kadar bazı şehirler seçilmiş olsa da “marka kent” anlayışından yerel yönetimlerin

etkilendiği görülmektedir. Küreselleşmenin bir getirisi olarak “turizm ve gezi olgusu”nun (Hobsbawn, 2011: 86) artmasıyla, yine küreselleşmenin neticesi olan tek tipleşme (Oğuz, 2001) sebebiyle birbirine benzeyen kentlere “turist çekme”nin yolu farklı olana yönelme olarak görülmüştür. Şehirlerin farklı tarafları ise kültürel belleklerinde gizlidir. Böyle bir yönelimde; şehrin tanıtımı ve ekonomik beklentinin yanında özgünlük ve yaratıcılık sorunları yaşandığında gelenek kültürüne sarılma, kitlesel tek türlü üretim ve tüketimin yarattığı bıkkınlığın çaresi olarak geleneği görme, aydın ve yöneticilerin geleneğin özgünlük ve farklılık kaynaklarından biri olduğunu anlaması (Özdemir, 2012: 109; Özdemir, 2017: 505-506) etkili olmuştur. UNESCO’nun kültür varlıklarının korunması için yürüttüğü programlar (Oğuz, 2009) da bu konuda farkındalık yaratmıştır. Nitekim UNESCO tarafından 2004’te uygulamaya koyulan *UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Programı* bunun somut yüzü olmuştur (URL-33).⁹ Ayrıca 1985’ten beri uygulamada olan *Avrupa Kültür Başkentleri* (URL-35), TÜRKSOY’un 2012 yılından beri uygulamada olan *Türk Dünyası Kültür Başkentleri* (URL-36) de bu çerçevede değerlendirilebilir. Kastamonu da 2018 yılında *Türk Dünyası Kültür Başkenti* olarak seçilmiş Türk dünyası şehirlerindedir.

Şehirlerin tarihî ve kültürel kimliklerini hızla yitirerek tek tipleştiği, son dönemde inşa edilen büyük siteler, alışveriş merkezleri, yollar itibariyle birbirine benzediği süreçte Kastamonu özelinde de 1990’ların sonlarına doğru dinî-manevî şahsiyetlerin, tarihî hadiselerin etrafında “Şeyh Şaban-ı Veli ve Kastamonu Evliyalarını Anma Haftası”, “Mehmet Feyzi Efendi’yi Anma Haftası”, “Fetih Günü”, “10 Aralık Kadın Mitingi”, “Atatürk ve İstiklâl Yolu Yürüyüşü” gibi programlar düzenlenmeye başlamıştır. “Doğa Kültür Köyü” gibi yeni alanlar inşa edilmiş, geçtiğimiz yıllarda gerçekleştirilen “Kastamonu Gastronomi Festivali” ile dikkatler Kastamonu yemeklerine çekilmeye çalışılmıştır.¹⁰ Diğer taraftan el dokuması, ahşap oyma gibi el sanatları canlandırılarak özgün ve yerel değerlere yönelim başlamıştır.¹¹ Kastamonu özelinde ilin sahip olduğu kültürel zenginlik ve turizm ilişkisine dikkat çekerek tarihi yapıları yenileme faaliyetleri başlatan ve yenilenen yerel mimari örneklerinin farklı amaçlarla hizmet sektörüne dâhil edilmesini sağlayan 1997-2003 dönemi valisi olmuştur.¹² Söz konusu dönemde geleneksel sanatların canlandırılması, geleneksel yemeklerin yerel mimariye sahip konaklarda satışa sunulması gibi gelenek kaynaklı uygulamalar başlatılmıştır

⁹ Söz konusu programın hâlihazırda dünyadan 295, Türkiye’den Gaziantep, Hatay, İstanbul, Kütahya, Afyonkarahisar, Kırşehir ve Bursa olmak üzere 7 üyesi bulunmaktadır.

¹⁰ Bahsedilen etkinlikler ve benzerleri için bakınız: (URL-22).

¹¹ Bu dönemde Kastamonu’da kültür ve turizm bağlamında gerçekleştirilen çalışmaların ayrıntıları için bakılabilir: (Çakır ve Yıldırım, 2004; Yeter, 2018).

¹² Ülkelerin sosyo-politik tarihiyle şehirlerin tarihî dokularının korunması arasındaki ilişki üzerinde Zeynep Aygen (1996) durmuştur.

(Çakır ve Yıldırım, 2004; Yeter, 2018).¹³ 90'lı yılların sonunda başlayan yerel kültüre yönelik bu faaliyetler “kimlik”, “kültür”, ve “uygarlık” bağlamında değerlendirilmekte birlikte “ekonomi” bağlamı da süreçten ayrı değildir. Kastamonu’da 3 Haziran 2000’de düzenlenen “Kültürel Değerlerin Korunmasında Yerel Yönetimlerin Rolü ve Sorumluluğu” konulu sempozyumun sonunda yayımlanan “Kastamonu Kültür Bildirgesi”nde bu faaliyetler “Kastamonu’da başlatılan süreç herhangi bir koruma kampanyası değil, 2000’leri kimlikli, kültür değerlerine yabancılaşmayan ve uygarlık sürecinde geçmişin tüm birikimlerinden güç alarak daha ileriye ulaşma hedefini kucaklamış bir ülke ve toplum olma yürüyüşüdür.” (Yeter, 2018: 277) cümlesiyle ifade edilmiştir.

Yukarıda verilen hayat hikâyesinde görüldüğü üzere Kastamonu kültürel belleğinde yeri olan İhsan Ozanoğlu’nun adı da bu süreçte öne çıkarılmaya başlanmıştır. Değişim süreçleri içinde bir kültürün her unsurunun geleceğe aktarılmasının “mümkün ve gerekli olmadığı” (Oğuz, 2001: 6) kabul edilirse seçilecek imgelerin tespiti önemlidir. Şehrin diğer imgeleriyle birlikte İhsan Ozanoğlu adının öne çıkarılması Ozanoğlu’nun Kastamonu’nun kültürel belleğini temsil edebilecek “farklı” yönere sahip olması, yerel yöneticilerin şehre dikkat çekmek için aradıkları “farklılığı” Ozanoğlu’nun şahsında görmüş olmalarına bağlanabilir. Ozanoğlu’na yönelen dikkatlerde “Kastamonuluların kendi içinden yetişen böyle önemli şahsiyetlere yeterince sahip çıkmadığı” (Eski, 1981) “hassasiyeti”nin de etkili olduğu söylenebilir. Ozanoğlu’nun “ne kadar önemli bir şahsiyet” olduğu ise kentleri öne çıkarmak için yerel değerlere başvurmak gerektiğinde fark edilmeye başlanmıştır. Bu sürecin onu “örnek şahsiyet” kimliğinden bir imgeye dönüştürmekte olduğu söylenebilir.

Kentlerin imgeleri oluşurken “meşhur” olması aranan bir özelliktir. Bu “meşhur” ürün, gösterim veya şahsiyetler tarihi nitelik taşımak zorunda değildir. Özdemir’in “kent imgesi” tanımlamasındaki (2012), yaratmalar ve görüntüler yakın tarihle de ilişkilendirilebilir. Örnek şahsiyetlerin imge durumuna gelmesi UNESCO’nun kültürün korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında sürdürülebilir kalkınma hedefleri de dikkate alınarak somut olmayan kültürel mirasın üreticisi ve aktarıcı olan insana dikkat çeken yaklaşımı (Oğuz, 2009: 33) açısından da dikkate değerdir. İhsan Ozanoğlu âşıklık geleneğinin temsilcisi olması, halkbilimi derlemeleri, yerel tarihle ilgili araştırmaları, Kastamonu’dan derlenen tekke ve anonim halk müziği örneklerine kaynaklık etmesiyle somut olmayan kültürel mirasın üreticisi ve aktarıcısı konumundadır. Geçmişin belli noktalarına yönelen kültürel

---

¹³ Bu konuda Özdemir’in (2017: 494-507) kentin yerel ve gelenek kültürü ile ilişkisini değerlendirdiği çalışmasına bakılabilir.

belleğin yayılması için ozan, âşık, öğretmen, yazar vb. gibi özel taşıyıcılara ihtiyaç vardır (Assmann, 2001: 55-57). Dolayısıyla “İhsan Ozanoğlu” imgesi somut olmayan kültürel mirasın yaşatılmasında etkili olacaktır. Bir imge olarak Ozanoğlu, aynı zamanda Kastamonu’nun geçmişi ile ilişki kurma imkânı sağlar. Geçmiş ise ancak kendisiyle ilişki kurulabildiğinde ortaya çıkar (Assmann, 2001: 35).

İmge oluştururken öncelikle seçilen unsurunun görünür ve algılanır hâle getirilmesi gerekir. Ozanoğlu ile ilgili olarak 2000’li yıllardan itibaren giderek artan faaliyetler onu görünür ve algılanır kılmıştır. İhsan Ozanoğlu’nun özellikle ölüm yıldönümlerinde düzenlenen anma törenleri, konser ve paneller imgeleşme sürecinde etkilidir. 1981’de vefatından sonra yapılan ilk anma töreni 1984 yılındadır. Bu tarihten sonra bazen aralıklarla bazen arka arkaya olmak üzere anma programları düzenlenmiştir. Bu programların içeriği İhsan Ozanoğlu’nun hayatının, çalışmalarının, Kastamonu’ya hizmetlerinin, Türk halkbilimine olan katkılarının dile getirilerek hatırlatılmasına ve tanıtılmasına yönelik olmaktadır. Bu anma törenleri Ozanoğlu’nun mezarını ziyaret, konferans, panel, sempozyum ve konser gibi çeşitliliklere sahiptir.¹⁴

Panellerden biri Kastamonu Kültür ve Turizm Müdürlüğüne 13 Şubat 2008’de “İhsan Ozanoğlu Paneli (Vefatının 27. Yıl Dönümü Münasebetiyle)” adıyla düzenlemiştir (URL-2). Bu anma programlarına ilin yerel yöneticileri de katılmaktadır. Örneğin 13 Şubat 2016’da “İhsan Ozanoğlu’nun Vefatının 35. Yıl Dönümü Anma Töreni”nde protokol üyeleriyle birlikte mezarı ziyaret edilmiştir (URL-3), (Görsel 1). 6 Şubat 2017’de “Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli Kültür Vakfı”nın düzenlediği “İlim Hikmet Sofrası” etkinlikleri Ozanoğlu’nun vefatının 36. yıl dönümü öncesi bir anma programı niteliğinde olmuştur (URL-4). Aynı yıl 14 Şubat 2017 tarihinde Türk Ocakları Derneği Kastamonu Şubesinde bir anma programı düzenlenmiştir (URL-5), (Görsel 2). Kastamonu Üniversitesinde 13 Şubat 2018’de “İhsan Ozanoğlu'nun vefatının 37. Yılı Anma Töreni ve Konferans”ı (URL-6), (Görsel 3) ve 13 Şubat 2019’da “İhsan Ozanoğlu'nun Vefatının 38. Yılı Anma Töreni ve Panel”i gerçekleştirilmiştir (URL-7), (Görsel 4). 13 Şubat 2020’de “İhsan Ozanoğlu'nun Vefatının 39. Yılı Anma Töreni ve Panel” ve aynı günün akşamı konser düzenlenmiştir (URL-8; URL-9), (Görsel 5).

---

¹⁴ Ozanoğlu’nu anma törenleri dâhilinde tertip edilen konserlerden ilki “Kastamonulu Âşık Yorgansız Hakkı ve Âşık Ozanoğlu İhsan Anma Konseri” adıyla 1984’te İstanbul Belediye Konservatuvarınca Muhsin Ertuğrul Tiyatrosunda Adnan Ataman şefliğinde verilmiştir (Değer, 2020: 479).

İhsan Ozanoğlu adına gerçekleştirilen ve ölüm yıldönümüne denk getirilen anma programları Ozanoğlu'nun imgeleşme sürecinde etkili olurken diğer taraftan İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde gerçekleştirilen “Kastamonu Günleri”nde Ozanoğlu'nun âşıklık yönü ve “Çanakkale Türküsü” ile temsil edildiği görülmektedir. Örneğin 23 Mayıs 2015'te “Feshane Kastamonu Günleri”nde “Kastamonulu Âşıklar Âşık İhsan Ozanoğlu ve Âşık Yorgansız Hakkı Anma Günü” düzenlenmiştir (URL-10), (Görsel 6). Ankara'daki “Kastamonu Günleri”nde de sergi alanının girişine İhsan Ozanoğlu adına yer verilerek hazırlanan “Çanakkale” türküsünün sözleri yerleştirilmiştir (URL-11), (Görsel 7). Ayrıca Kastamonu Kültür Müdürlüğüne ait sayfada da “Kimlerle Ünlü” sekmesinde “Âşık İhsan Ozanoğlu” başlığıyla hakkında bilgi verilmektedir (URL-12).

İhsan Ozanoğlu adının imgeleşme sürecinde “İhsan Ozanoğlu Kültür ve Sanat Derneği” (URL-21), (Görsel 8) adıyla kurulan derneğin de etkili olacağı söylenebilir. Dernek, 13 Şubat 2019'da İhsan Ozanoğlu'nun oğlu Günay Ozanoğlu tarafından kurulmuştur. Derneğin kuruluş amacı şöyle belirtilmiştir:

“Kastamonulu şair, yazar, eğitimci, din adamı, halk ozanı, folklor araştırmacısı, başta Çanakkale Türküsü olmak üzere yüzlerce halk türküsünü TRT repertuarına kazandıran derlemeci, şehrin tarih ve kültürünün duayen ismi, çok sayıda yazılı eserle birlikte Cumhuriyet Dönemi'nde yazılmış bir divan sahibi olan İhsan Ozanoğlu'nu gelecek kuşaklara tanıtmak, ilgili bakanlıklarla, başkanlıklarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla akademik kurumlar ve şahıslarla işbirliği içerisinde eserlerini basın ve yayına hazırlamak, elde edilen gelirlerle öğrencilere burs imkânları sağlamak, Kastamonu'nun kültürel, tarihsel, sanatsal ve turistik tüm değerlerini yazılı ve görsel iletişim araçlarıyla duyurmak amacıyla kurulmuştur” (URL-13).

Derneğin amacında yer verilen “Kastamonulu”, “şehrin tarih ve kültürünün duayen ismi”, “Kastamonu'nun kültürel, tarihsel, sanatsal ve turistik tüm değerlerini yazılı ve görsel iletişim araçlarıyla duyurmak” ifadeleri “İhsan Ozanoğlu” ile “Kastamonu”nun özdeşliğini göstermektedir.

Kentsel imge çalışmalarının kentin görünür birimlerinin üzerinden gerçekleştirildiği görülür. Ancak bu birimler dışında pek çok farklı imge söz konusudur. Bu imgelerin okul, kütüphane, mahalle, sokak gibi kentin görünür alanlarına adı verilerek, heykeli yapılarak bu alanlar şekillendirilir. “İhsan Ozanoğlu” ve “Kastamonu” isimlerinin bir araya geldiği ve görünür kılındığı alanlardan biri “Kastamonu İhsan Ozanoğlu Özel Eğitim Meslek Okulu”dur (URL-14), (Görsel 9). Bunun dışında Turan Topçuoğlu Parkında heykeli bulunan meşhurlar arasında İhsan Ozanoğlu da vardır (URL-15), (Görsel 10). İhsan Ozanoğlu'nun görünür kılındığı bir başka yer Camiliköy'de bulunan mezarıdır. Köydeki kabrine giden yol ve mezar tabelaları işaretlenmiştir (Görsel 13, 14). Okul, heykel ve mezar; “mekân üretimi”

(Lefebvre, 2020) bağlamında, bir mekân olarak özellikle mezar etrafında gerçekleşen törenlerle imgeleşme sürecine hizmet etmektedir.

Kent imgesi oluşma ve yaygınlaşma sürecinde medya temel bir dinamik olarak görülmektedir (Özdemir, 2017: 498-500). Gazete ve dergilerle yazılı medya; radyo, televizyon ve internetle elektronik ve sanal medya imgenin oluşum ve yayılmasında etkilidir.¹⁵ İhsan Ozanoğlu hakkında farklı dergi ve gazetelerde yazılar kaleme alınmıştır (Değer, 2020: 463-477). Bu yazılardan bir kısmı İhsan Ozanoğlu'nun hayatta iken kaleme alınan ve onun çalışmalarıyla ilgili yazılarken bir kısmı vefatının ardından yazılmıştır.¹⁶

İhsan Ozanoğlu görsel, video, haber, çeşitli yazılar, yapılan akademik çalışmalarla elektronik ortamda da yer almaktadır. Sanal ortamda “İhsan Ozanoğlu” anahtar kelimesiyle 31.10.2021 tarihinde yapılan taramada 8590 sonuçla karşılaşılmıştır (URL-16). Bu sonuçlardan 2950'si Ozanoğlu ile Çanakkale ve Çanakkale türküsüyle ilgilidir (URL-17).

Facebook adlı sosyal ağda 3 Haziran 2011'de kurulan “İhsan Ozanoğlu” adındaki herkese açık grubun 389 üyesi vardır (URL-18). Grubun kuruluş amacı “arzumuz, İhsan OZANOĞLU grubunda değer bilir dostlarımızı görmek ve paylaşımlarını, görüşlerini dile getirdiklerinde memnuniyetle takip edebilmektir.” cümlesiyle belirtilmektedir. Aynı ağdaki diğer bir sayfa “İhsan Ozanoğlu-Kastamonu” adıyla 15 Temmuz 2011'de açılmıştır. 710 kişi takip etmektedir. Amacı, “Bu sayfa Rahmetli İhsan OZANOĞLU'nu anmak yaşatmak ve Kastamonu'yu tanıtmak amacı ile kurulmuştur.” cümlesi ile ifade edilmektedir (URL-19). “Ozanoğlu-Duruçay (Camiliköy)” adlı herkese açık bir diğer Facebook sayfasının üye sayısı 881'dir. Bu grup, 2015 yılında İhsan Ozanoğlu'nun oğlu Günay Ozanoğlu tarafından kurulmuştur. Grubun amacı şudur: “İhsan Ozanoğlu ve oğlu Yargıtay Onursal Dairesi Başkanı merhum İlham Teoman Ozanoğlu'nu çeşitli anılarıyla yaşatmak rahmetli İhsan Ozanoğlu'nun hayatını ve eserlerini duyurmak, verilen emekleri, etkinlikleri ortaya koymaktır” (URL-20). “İhsan Ozanoğlu Kültür ve Sanat Derneği”nin de herkese açık bir Facebook sayfası bulunmaktadır. 10 Şubat 2019'da açılmıştır. 699 üyesi¹⁷ bulunan sayfanın amacı, “İhsan Ozanoğlu Kültür ve Sanat Derneği'ni tanıtmak, görselleri paylaşmak, davetlerde bulunmak” şeklinde ifade edilmiştir (URL: 21). Bu sayfalarda İhsan Ozanoğlu ile ilgili haberler, radyo ve televizyon programları, video kayıtları, güftesi Ozanoğlu'na ait besteler veya Ozanoğlu'nun kaynaklık ettiği türküler, şiirlerinden ve gazete yazılarından

¹⁵ Kent kültürü, basın ve Kastamonu bağlamını Mustafa Eski (2012) incelemiştir.

¹⁶ Örnek olarak *Kastamonu* gazetesindeki Ozanoğlu ile ilgili yazılar verilebilir (URL-34). Ayrıca şu yazılara da bakılabilir: (Eski, 1981; Eski, 2008; Nasrattınoğlu, 1995; Önder, 1976; Tan, 1983).

¹⁷ Söz konusu grupların üye sayıları 28.10.2021 tarihindeki rakamlardır.

örnekler, eserlerinden fotoğraflar yayımlanmaktadır. Bu sanal ortamlarda da “Kastamonu’yu tanıtmak” ifadesi gibi ifadeler Ozanoğlu’nun imgeleşme sürecinde Kastamonu’yla birlikte düşünüldüğünü göstermektedir.¹⁸

Ozanoğlu’nun doğum günü için günümüz âşıklarından Cemal Divanî “Selam Olsun İhsan Ozanoğlu’na” adıyla bir şiir yazmıştır. Ozanoğlu bu şiirde de “Kastamonu”, “Çanakkale” türküsü ve Kastamonu’nun diğer imgeleriyle birlikte anılmıştır.¹⁹

İmgeleşme sürecini etkileyen bir başka unsur ise akademik derleme, yayın ve etkinliklerdir (Özdemir, 2017: 500). Şehirde bulunan Kastamonu Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen akademik çalışmalarla hayatı ve eserleri ile ilgili tespit, değerlendirme ve incelemeler yapılarak imge oluşum ve yayılma sürecinde farklı bağlamlarda İhsan Ozanoğlu adı görünür kılınmaktadır. İhsan Ozanoğlu ve eserlerini konu alan on üç bitirme tezi yapılmıştır. Bu tezlerden en eskisi 1999 yılına aittir (Değer, 2020: 456-463). Lisansüstü düzeyde iki tez yapıldığı görülmektedir. Bu tezlerden birisi “İhsan Ozanoğlu ve Halkbilimi Alanındaki Eserleri” (Değer, 2020), diğeri ise “İhsan Ozanoğlu Halk Dilinden Filolojik Notlar” (Tekeli, 2019) adını taşımaktadır. 2009’da vefatının 28. yıldönümünde *İhsan Ozanoğlu Sempozyumu* (İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri, 2009) adıyla bir sempozyum düzenlenmiştir (Görsel 11). Söz konusu sempozyum dışında da çeşitli sempozyumlarda Ozanoğlu ve eserleri ile ilgili bildiriler sunulmuştur.

İhsan Ozanoğlu imge hâline dönüştürülürken hayatı, eserleri, âşıklığı, derlemeciliği, kaynak kişiliği hareket noktasını oluşturmaktadır. Özellikle Kastamonu’nun 20. yüzyıldaki âşıklık geleneğini temsil etmesi ve bir âşik olarak ülke çapında da kendini ispat etmiş olması ile Çanakkale türküsünün kendisinden derlenmesi öne çıkarılan özellikleridir.

3. İhsan Ozanoğlu İmgesini Değerlendirme Süreci

Bir şehrin imgesi seçilirken veya bir şehir için imge oluşturulurken o şehrin kültürel belleğindeki bir unsurdan yola çıkılmalıdır. Ozanoğlu, Kastamonu için “karşılıklı olarak tanınan kodlarla aktarılan” bir “ortak bellek” (Oğuz, 2007: 6) konumundadır. Dolayısıyla

---

¹⁸ Söz konusu sanal ortamlarda Kastamonu’ya, edebiyata, tarihe, ülke gündemine dair paylaşımlara da yer verildiği görülmüştür.

¹⁹ 21.02.2017 tarihli şiir şöyledir: “Hazreti Pir yurdu Kastamonu’da / Yeri belli İhsan Ozanoğlu’nun / İsmi söyleniyor Anadolu’da / Varı belli İhsan Ozanoğlu’nun
Dünya varlığıdır bağ ile bostan / Seven vefâ bekler sevdiği dosttan / Çanakkale diye yazmış bir destan / Yâr’i belli İhsan Ozanoğlu’nun
Yorgansız Hakkı’nın sazından almış / Aşıkı Sultan’ın közünden almış / Bolu’da Dertli’nin sözünden almış / Sır’ı belli İhsan Ozanoğlu’nun
Kul Cemâl Divani neler söylemiş/ Sazını cephede silah eğlemiş / Varmış Nasrullah’a gönül eğlemiş / Pir’i belli İhsan Ozanoğlu’nun (URL-23).

imge olarak “İhsan Ozanoğlu” adının isabetli olduğu görülmektedir. Bir kent imgesi oluşturulup geliştirilirken imgeleşme sürecinin tamamlanabilmesi için “kentsel imgelerin oluşturulması, geliştirilmesi ve gösterimi faaliyetleri” (Özdemir, 2012: 133) çerçevesinde imgenin görünürlüğünün arttırılması; belirlenen imgenin tanıtımının, gösteriminin nasıl olacağına belirlenmesi gerekir.

İmgenin görünürlüğü ve yaşayabilirliği planlanırken “kimlik, yapı ve anlam” (Lynch, 2020: 8) bileşeni dikkate alınmalıdır. İmge olarak seçilen şahsiyetin heykeli, adı verilen yapı kişilerce görülebilir ve dokunulabilir olduğunda kişisel belleğe yerleşebilecektir. İhsan Ozanoğlu’nun kent insanının belleğindeki yerinden faydalanılarak bir okula adı verilmiş, heykeli yapılmıştır. Adının verildiği bu okul ve heykeli görülebilir. Aynı zamanda yukarıda bahsedilen radyo, televizyon ve sanal ağ aracılığıyla çeşitli ortamlarda İhsan Ozanoğlu adı işitilir ve görünür kılınmaktadır. Bu ortamlarda İhsan Ozanoğlu’na yer verilmesi onun bir imge olarak hem yaratımında hem de gösteriminde etkilidir.

İmge yaratım ve gösterim sürecinde yerel bir değerın ülke çapında tanınırlığı için çeşitli araçlardan/araçlardan, iletişim kanallarından faydalanılabilir. Özellikle televizyon ve internet kültürel bellek ve imgelerin yayıldığı ve gösterildiği etkin araçlar olarak görülmektedir (Özdemir, 2012: 118). Bu doğrultuda anonim halk müziği, âşık müziği ve tekke müziği tarzında eserlere kaynak kişilik etmesi (Ozanoğlu, 1976; Şenel, 2009: 99-102) sebebiyle bugüne kadar örnekleri görüldüğü üzere TRT’nin çeşitli radyo, televizyon kanallarında²⁰ ve diğer ulusal kanallarda Ozanoğlu’na yer verilmesi sağlanmalıdır. İmgelerin yayılmasında etkili bir araç olan yerel gazetelerde düzenli olarak İhsan Ozanoğlu’nun daha önce yayımlanmış yazılarından, çalışmalarından ve şiirlerinden örnekler yayımlanabilir. Sadece vefat yıldönümlerinde değil diğer zamanlarda da hakkında dizi yazılar yazılabilir (Görsel 12). Ayrıca Ozanoğlu’nun etütler hâlinde bulunan çalışmalarının basılarak yayımlanması Ozanoğlu’nun ve Kastamonu’nun tanınırlığını arttıracaktır. Şehir içi belediye otobüsleri, taksi gibi ulaşım araçlarıyla ve şehirler arası otobüslerde Ozanoğlu, Çanakkale Türküsü ve Kastamonu aynı bağlamda verilebilir.²¹ Kastamonu’nun âşıklık geleneği içindeki yeri (Yakıcı, 2003) ve Ozanoğlu’nun âşık olması hasebiyle Kastamonu’da İhsan Ozanoğlu adına âşıklar günü/şöleni düzenlenebilir. Ozanoğlu’nun halkbilimi derlemeciliği yönünden yola

²⁰ Bir örnek olmak üzere TRT Türkü kanalının Süleyman Şenel ve Celal Volkan Kaya’nın hazırlayıp sunduğu “Türkü Yazıları” programı gösterilebilir (URL-24). Bir başka örnek “TRTDİNLE” adlı radyo kanalının “Bağlamam Perde Perde” programıdır. Programın 33. ve 74. bölümlerinde İhsan Ozanoğlu’na yer verilmiştir (URL-32).

²¹ Bu konuda Özdemir’in (2012: 123-138) şehirlerarası ve şehir içi araçların “kentlerin vitrinlerine” dönüştürülebileceğini söylediği çalışmasına bakılabilir.

çıkılarak geleneksel mimariye sahip bir konak İhsan Ozanoğlu adına bir araştırma merkezi veya yaşayan müze olarak planlanıp Kastamonu yaşayan kültürel miras çalışmaları buradan yürütülebilir. Böyle bir yapı, derleme ve akademik çalışmaların yanında uygulama ve üretime dönük olarak hayata geçirilerek İhsan Ozanoğlu imgesi etrafında kültürel sürekliliği sağlayacaktır.

Kent imgelerinin bir yönü de ekonomik değerleridir. Ozanoğlu, kent imgesine dönüştürülürken bu imgenin kente ekonomik getirisi de planlanmalıdır. Bu noktada Ozanoğlu'nun kaynak kişisi olduğu Kastamonu'dan derlenen türkülerin kayıtlarından faydalanılabilir. Özellikle Çanakkale türküsü merkezinde, hem Çanakkale'de hem Kastamonu'da turistlerin alacağı hediyelik eşyalar arasında Ozanoğlu'nun kendi sesinden kaydının da bulunduğu CD'ler olabilir. Bu konuda bir başka öneri Ozanoğlu'nun derlediği fıkra, masal, mani gibi sözlü edebiyat ürünlerinin kaliteli baskılarının yapıldığı basılı materyal olacaktır. Ayrıca düzenlenecek âşıklar günü geleneğe ilgi duyanların dikkatini Kastamonu'ya çekecek, Kastamonu'nun tanınırlığı artacaktır. Bu gün dolayısıyla şehre gelenler hareketliliği arttıracığı gibi şehir ekonomisine katkı da sağlayacaktır. Uygulama ve üretime dönük bir yaşayan müze veya araştırma merkezi dokuma, taş baskı, el dokuma, sepetçilik, ahşap oyma gibi el sanatlarının; siyez, pirinç, sarımsak, ahlat, alıç, erik, elma, armut, mantar gibi yerel bitki çeşitliliğine bağlı ürünlerin; pastırma, kel simit, çekme helva, ceviz helvası, taş kadayıf, yerel ekmek, yemek vb. geleneksel mutfağa ait yiyeceklerin satışa sunulacağı bir yer olarak gelir getirecektir. Bu gibi uygulamalar Kastamonu ile Ozanoğlu'nun adının özdeşleşmesini ve bir imge olarak sürekliliğini sağlayacaktır. Dolayısıyla Ozanoğlu etrafında yer alan âşıklık geleneği, anlatı geleneği, müzik geleneği ve geleneksel bilgi ile Kastamonu'nun kültürel belleği Kastamonu kent kimliğinin şekillenmesinde etkin olacaktır.

Sonuç

İhsan Ozanoğlu'nun mekânlara adı verilerek, eserleri yayımlanarak, bilimsel etkinlikler ve anma etkinlikleri düzenlenerek, yazılı ve sosyal medya araçlarıyla güncel tutularak Kastamonu'nun imgesi olma sürecine girdiği görülmektedir. Kent aydınının dikkatleri, yerel yöneticilerin desteği, üniversitedeki akademik çalışmaların yanında Ozanoğlu ailesinin bireysel gayretlerinin de onun imgeleşme sürecinde etkili olduğu söylenebilir.

İhsan Ozanoğlu'nun Kastamonu kent imgesi olarak öne çıkarılması Ozanoğlu'nun yakın bir tarihte vefat etmiş olması dolayısıyla Kastamonuluların belleğinde tuttuğu yerde aranabilir. Küreselleşmenin tek tipleşmeye yol açtığı süreçte ve kültürün ekonomi bağlamında

değerlendirilmeye başladığı dönemde Ozanoğlu, bir şehrin yerel ve geleneksel değerlerini hayatı ve eserleriyle temsil eden bir şahsiyet olarak dikkatleri çekmiştir. “İhsan Ozanoğlu” ismi etrafında oluşan bireysel bellek aynı zamanda Kastamonu’nun kültürel belleğini temsil eder. Kastamonu kültürel belleğinin hatırlanması ve aktarılmasında bir imge olarak “İhsan Ozanoğlu” ismi oldukça işlevseldir. İhsan Ozanoğlu, hayatı ve çalışmaları ile temsil ettiği Kastamonu kültürel belleği ile kültürel sürekliliği sağlayarak nesiller arasında köprü olacaktır. Bir imge olarak “İhsan Ozanoğlu” adının öne çıkarılma çabası; diğer imgeler Kastamonu’nun bir yönünü temsil edebilecekken Ozanoğlu’nun kültür, turizm ve ekonomi bağlamında Kastamonu kültürel belleğini temsil yeteneğine sahip olmasında da aranabilir.

İmgeleşmiş veya imgeleşebilecek pek çok unsura sahip bir şehir olan Kastamonu için “İhsan Ozanoğlu” adının imgeleşme sürecini tamamlayıp tamamlayamayacağını zaman gösterecektir. Bunda da yerel yönetimlerin kent/kimlik/imge bağlamında yürütecekleri faaliyetler etkili olacaktır. Bu sağlandığında “İhsan Ozanoğlu” adı kültürel belleği temsili itibariyle yerel ve ulusal alanda Kastamonu imgesi olabilecektir.

Kaynakça

AKMAN, Eyüp (2018). “Kastamonu’da Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı”, *81 İilde Kültür ve Şehir Kastamonu*. İstanbul: Kastamonu Valiliği Yayınları, s. 274-284.

AYGEN, Zeynep (1996). “Kentlerin Tarihi Dokusu Korunmalı mıdır?”, *Cogito*, S. 8, s. 43-62.

ASSMANN, Jan (2001). *Kültürel Bellek*. (çev. Ayşe Tekin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

ATA YILDIZ, Naciye (2009). “İhsan Ozanoğlu ve ‘Hatıralar’”, *İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Kastamonu Valiliği Yayınları, s. 17-24.

ÇAKIR, Y. Aynur ve Ege Yıldırım (2004). “Enis Yeter’le Söyleşi: Kentsel Yenilemenin Yerel Boyutu”, *Planlama*, S. 4, s. 20-28.

DEĞER, Elif (2020). “İhsan Ozanoğlu ve Halkbilim Alanındaki Eserleri”. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi.

DENİZ TOPÇU, Kadriye (2011). “Kent Kimliği Üzerine Bir Araştırma: Konya Örneği”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 8, S.2, s. 1048-1072.

ELİAÇIK, Muhittin (2009). “İhsan Ozanoğlu’nun Yazdığı Mecmûa-i Eş’arlar Üzerinde İncelemeler”, *İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Kastamonu Valiliği Yayınları, s. 141-156.

ESKİ, Mustafa (1981). “Ozan Oğlunun Ardından”, *Kastamonu Gazetesi*, s. 4.

ESKİ, Mustafa (2008). “İhsan Ozanoğlu’nu Unutmadık”, *Kastamonu Gazetesi*, s. 4.

- ESKİ, Mustafa (2012). “Kent Kültürünün Oluşmasında Basının Görevi: Kastamonu Örneği”, *Dört Öge*, Y. 1, S. 1, s. 141-152.
- GÜNGÖR, Nasih (1942a), “Ozanoğlu’nun Hayatı”, *Birlik*, Y.1, S. 6, s.4.
- GÜNGÖR, Nasih (1942b), “Ozanoğlu’nun Hayatı”, *Yeni Birlik*, Y. 1, S. 6, s.2.
- GÜNGÖR, Nasih (1942c). “Ozanoğlu’nun Hayatı”, *Yeni Birlik*, Y. 1, S. 10, s.2.
- GÜNGÖR, Nasih (1944). “Kastamonu Şairlerinden: İhsan Ozanoğlu”, *Ecevit*, Y.1, S. 10, s.5-6.
- HALBWACHS, Maurice (2019). Kolektif Bellek. (çev. Zuhal Karagöz), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- HOBBSAWN, Eric (2011). *Yeni Yüzyılın Eşiğinde*. (çev. İbrahim Yıldız). İstanbul: Yordam Kitap.
- İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri* (2009). Ankara: Kastamonu Valiliği Yayınları.
- İLHAN, M. Emir (2018). Kültürel Bellek. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- KARATAŞ, Hicran (2018). “Ozanoğlu, İhsan Ozanoğlu”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ozanoglu-ihsan-ozanoglu> (Madde Güncelleme Tarihi: 2020), (E.T. 31.10.2021).
- KIRMIZI, Yudum (2015). “Kastamonu’nun Kültürel İmgesi Şeyh Şabân-ı Velî”, 8. *Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Kültürel Miras Bildiriler-I*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, s. 609-622.
- KİPER, Perihan (2004). “Küreselleşme Sürecinde Kentlerimize Giren Yeni Tüketim Mekanları ve Yitirilen Kent Kimlikleri”, *Planlama*, S. 4, s. 14-18.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007). “Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı 2023 Eylem Planı 2007-2013”, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. <https://www.ktb.gov.tr/Eklenti/906,ttstratejisi2023pdf.pdf?0> (E.T.: 12.11.2021).
- LEFEBVRE, Henri (2020). *Mekânın Üretimi*. (çev. Işık Ergüden). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- LYNCH, Kevin (2020). *Kent İmgesi*. (çev. İrem Başaran). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- NASRATTINOĞLU, İrfan Ünver (1995), “Kastamonulu İhsan Ozanoğlu”, *Kültür ve Sanat*, İşbankası Yayınları, s.50-51.
- OĞUZ, M. Öcal (2001). “Küreselleşme ve Ulusal Kalıt Kavramları Arasında Türk Halk Bilimi”, *Milli Folklor*, Y.13, S. 50, s. 5-8.
- OĞUZ, M. Öcal (2002). *Küreselleşme ve Uygulamalı Halk Bilimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- OĞUZ, M. Öcal (2007). “Folklor: Ortak Bellek veya Paylaşılan Deneyim”, *Milli Folklor*, Y.19, S. 74, s. 5-8.
- OĞUZ, M. Öcal (2009). *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

- OĞUZ, M. Öcal vd. (2006). *Kentler ve İmgesel Yemekler 1-2*. Ankara: Gazi Üniversitesi THBMER Yayınları.
- OĞUZ, M. Öcal ve Tuba Saltık Özkan (hızl.) (2004). *Kentler ve İmgeler*. Ankara: Gazi Türk Halkbilimi Topluluğu Yayını.
- OZANOĞLU, İhsan (1923-1973). *Âşık Sazı Tel: I-II-III*. Kastamonu (El yazısı ve daktilo etüt).
- OZANOĞLU, İhsan (1940). *Âşık Edebiyatı*. Kastamonu: Kastamonu Halkevi Yayını.
- OZANOĞLU, İhsan (1958). *Turistik Kastamonu*. Kastamonu: Kastamonu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü Yayınları.
- OZANOĞLU, İhsan (1976). *Kastamonu Kültür ve Folkloru-Halk Edebiyatı-Kastamonu Türküleri, Kastamonu*. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, Demirbaş No: 84911, Yer No: 297.99 OZA 1971.
- OZANOĞLU, Ozan (2001). “Bütün Yönleriyle İhsan Ozanoğlu”, *Birinci Kastamonu Kültür Sempozyumu Bildirileri*, Kastamonu: s. 333-342.
- ÖNDER, Ali Rıza (1976). “Folklorcularımız: Kastamonulu İhsan Ozanoğlu”, *Türk Folklor Araştırmaları*, İstanbul: S. 318, s. 7543-7545.
- ÖZDEMİR, Nebi (2012). *Kültür Ekonomisi ve Yönetimi*. Ankara: Hacettepe Yayıncılık.
- ÖZDEMİR, Nebi (2017). *Kültür Bilimi ve Yönetimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- ŞENEL, Süleyman (2009). “İhsan Ozanoğlu’ndan Derlenen Kastamonu ve Çevresi Müzik Derlemeleri”, *İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri (14 Şubat 2009)*. Ankara: Kastamonu Valiliği Yayınları, s. 97-134.
- TAN, Nail (1983). “Biyografiler/Kaybettiklerimiz İhsan Ozanoğlu”, *Türk Folkloru Araştırmaları*, Ankara: G. Ü. Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi, s. 163-164.
- TAN, Nail (1985). “*Kastamonulu Halk Şairleri*”, Halk Kültürü 1985/1 Beşinci Kitaptan Ayrı Basım, İstanbul: Dilek Matbaası.
- TEKELİ, Sunay (2019). “İhsan Ozanoğlu Halk Dilinden Filolojik Notlar”. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi.
- YAKICI, Ali (2003). “Türk Âşıklık Geleneği İçinde Kastamonu’nun Yeri ve Önemi”, *Milli Folklor*, Y.15, S. 60, s. 165-169.
- YETER, Enis (2018). “Bir Medeniyet Merkezi Olarak Taşınmaz Kültür Varlıklarıyla Kastamonu”, *Anadolu’nun Fethi’nden Millî Mücadele’ye Sosyo-Kültürel Yapısıyla Kastamonu Uluslararası Kastamonu Türk Dünyası Kültür Başkenti Sempozyum Bildirileri*, (ed. Metin Eriş). Kastamonu, s. 273-277.

YILMAZ, Mehmet Serhat (2009). “İhsan Ozanoğlu'nun Türk İnkılabına Bakışı”, *İhsan Ozanoğlu Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Kastamonu Valiliği Yayınları, s. 200-208.

URL-1: <https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/liste?il=37&tur=&urunGrubu=&adi=> (E.T.: 28.10.2021).

URL-2: <https://www.facebook.com/photo?fbid=10220955767177914&set=pcb.81130686293> 1420 (E.T.: 28.10.2021).

URL-3: <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/ihsan-ozanoglu-olumunun-35-yilinda-anildi/> 520677 (E.T.: 31.10.2021).

URL-4: <http://www.kastamonugundemgazetesi.com/ihsan-ozanoglu-ilm-hikmet-sofrasinda-anlatildi.html> (E.T.: 31.10.2021).

URL-5: <https://www.turkocaklari.org.tr/sube/kastamonu-subesi/ihsan-ozanoglu-kastamonu-subesinde-anildi-7315> (E.T.: 31.10.2021).

URL-6: <https://www.facebook.com/photo?fbid=10212862987103470&set=pcb.1664203890> 337597 (E.T.: 28.10.2021).

URL-7: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10218489555094161&set=a.10205876240> 409177 (E.T.: 28.10.2021).

URL-8: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-255274/ihsan-ozanoglu-paneli-duzenlendi.html> (E.T.: 31.10.2021).

URL-9: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-255275/ihsan-ozanoglu-konser-ile-anildi.html> (E.T.: 31.10.2021).

URL-10: <https://www.facebook.com/groups/107958749295460> (E.T.: 28.10.2021).

URL-11: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10213755477095162&set=p.10213> 755 477095162&type=3 (E.T.: 28.10.2021).

URL-12: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-94799/asik-ihsan-ozanoglu.html> (E.T.: 30.10.2021).

URL-13: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10215410756276107&set=gm.3533441753> 94360 (E.T.: 28.10.2021).

URL-14: https://koemem.meb.k12.tr/37/01/750566/okulumuz_hakkinda.html (E.T.: 29.10.2021).

URL-15: <http://www.kastamonugazetesi.com.tr/kalici-eserler-birakilacak/> (E.T.: 31.10.2021).

URL-16: <https://www.google.com/search?q=%22ihsan+ozano%C4%9Flu%22&oq=&aqs=chrome.0.35i39i362i8...8.939162792j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (E.T.: 31.10.2021).

URL-17: <https://www.google.com/search?q=%22ihsan+ozano%C4%9Flu%22+%22%C3%A7anak kale%22&sxsrf=AOaemvLAEp9d7B7s6DJ5sUKVX8Vi8gVL2Q%3A1635654972308&ei=PB1> (E.T.: 31.10.2021).

URL-18: <https://www.facebook.com/groups/107958749295460/about> (E.T. 28.10.2021).

URL-19: https://www.facebook.com/ihsanozanoglu/about/?ref=page_internal (E.T. 28.10.2021).

URL-20: <https://www.facebook.com/groups/285702684910004> (E.T.: 28.10.2021).

URL-21: <https://www.facebook.com/groups/353337845394993/about> (E.T. 28.10.2021).

URL-22: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-250318/2020-yili-festival-ve-yerel-etkinlikler-takvimi.html> (E.T.: 10.11.2021).

URL-23: <https://www.facebook.com/groups/107958749295460> (E.T. 28.10.2021).

URL-24: <https://ar-ar.facebook.com/TRT.Turku/posts/3113256588741519/> (E.T. 28.10.2021).

URL-25: <https://www.facebook.com/ihsanozanoglu/photos/pcb.980745812013565/980745712013575> (E.T. 28.10.2021).

URL-26: <https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-255118/ihsan-ozanoglu-anma-etkinligi-13022020.html> (E.T. 31.10.2021).

URL-27: https://www.facebook.com/photo?fbid=10222002543946679&set=pcb.4505379699_472529 (E.T. 28.10.2021).

URL-28: <https://galerasanatsal.com/calismalarimiz/heykeller/> (E.T.: 28.10.2021).

URL-29: https://www.facebook.com/photo/?fbid=10215410756276107&set=gm.3533441753_94360 (E.T.: 28.10.2021).

URL-30: https://www.facebook.com/photo?fbid=10220892016024175&set=pcb.1490920251_054902 (E.T.: 28.10.2021).

URL-31: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=10212627281890987&set=pcb.1631980763559910> (E.T.: 28.10.2021).

URL-32: <https://www.trtdinle.com/show/baglamam-perde-perde-2086> (E.T.: 03.11.2021).

URL-33: <https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%C7A7ehirler-Ag%CC%86%C4%B1> (E.T.: 12.11.2021).

URL-34: <http://www.kastamonugazetesi.com.tr/?s=ozano%C4%9Flu> (E.T.: 12.11.2021).

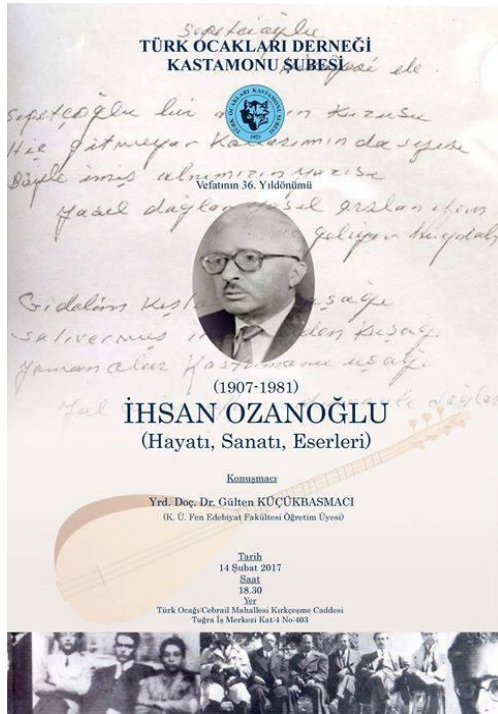
URL-35: https://www.avrupa.info.tr/tr/news/avrupa-kultur-baskentleri-30-yili-asan-bir-uygu_lama-4571 (E.T.: 17.11.2021).

URL-36: <https://www.turksoy.org/turksoy/about> (E.T.: 17.11.2021).

Ekler

Görsel 1: İhsan Ozanoğlu Mezarı Başında Anma Programı (URL-25)

Görsel 2: Vefatının 36. Yıldönümü Program Afışı (URL-5)

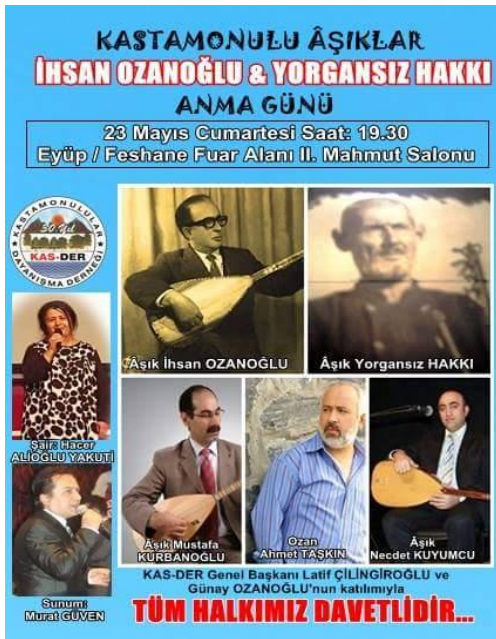
Görsel 3: Vefatının 37. Yılı İhsan Ozanoğlu Anma Günü Afışı (URL-6)

Görsel 4: Vefatının 38. Yılında İhsan Ozanoğlu Programı Afışı (URL-7)

Görsel 5: İhsan Ozanoğlu Anma Etkinliği Afışı 13 Şubat 2020 (URL-26)

Görsel 6: Kastamonulu Âşıklar İhsan Ozanoğlu Yorgansız Hakkı Anma Günü (URL-10)

Görsel 7: Ankara "Kastamonu Günleri"nde "Çanakkale" türküsü (URL-11)

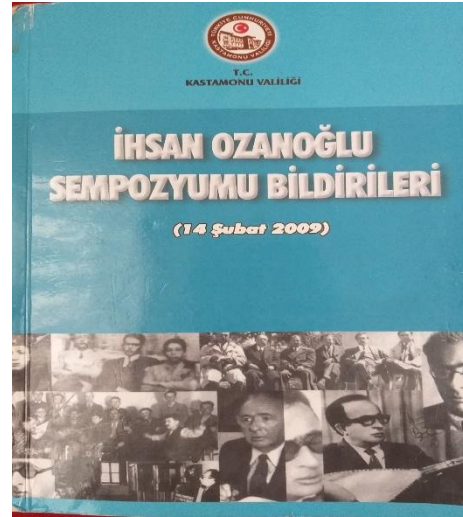
Görsel 8: İhsan Ozanoğlu Kültür ve Sanat Derneği
Amblemi (URL-27)

Görsel 9: Kastamonu İhsan Ozanoğlu Özel Eğitim
Meslek Okulu (URL-14)

Görsel 10: Turan Topçuoğlu Parkı
İhsan Ozanoğlu Heykeli (URL-28)

Görsel 11: İhsan Ozanoğlu Sempozyumu
Bildirileri Kitap Kapağı

Görsel 12: Nasrullah Gazetesi, 16 Şubat 2021 tarihli haber (URL-29)

Görsel 13: İhsan Ozanoğlu Kabri Yön Tabelası (URL-30
31)

Görsel 14: İhsan Ozanoğlu Kabir Tabelası (URL-